

Hanna Kowalewska-Marszałek, Jan Fedorczyk

Wilczyce, st. 10, gm. loco, woj.
tarnobrzeskie, AZP 88-73/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 18-19

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

STRZEGOWA-
Jaskinia Biśnik,
 gm. Wolbrom,
 woj. katowickie,
 AZP 98-54/-

- wielokulturowe stanowisko, wielofazowe obozowisko od paleolitu dolnego (złodowacenie Warty – ok. 200 000 lat temu po średniowiecze (XIII/XIV w.) Wyróżniono następujące kultury: aszelska z techniką lewaluaska, zespoły typu Taubach, mikocko-prądnicka (zespoły typu Ciemna), szelecka(?), kultura pucharów lejkowatych, kultura ceramiki sznurowej, mierzanowicka, przeworska i polska.

Interdyscyplinarne, systematyczne badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 17 czerwca do 24 lipca przez mgr. Krzysztofa Cyrka (Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi). Finansowane przez Zarząd Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w Dąbrowie Górniczej. Szósty sezon badań. Przebadano powierzchnię 28 m².

Eksploatowano górne partie glin jaskiniowych (III seria sedymentacyjna) w komorze jaskini i piaski warstwowe (II seria) w schronisku przed jaskinią. W strefie przyotworowej odkryto najstarsze na stanowisku palenisko (warstwa 9 – zespół D), datowane na wczesny vistulian. Natomiast przed jaskinią zadokumentowano palenisko wyłożone kamieniami, związane z kulturą ceramiki sznurowej. Znalaziono 672 artefakty kamienne i rogowe oraz kilka tysięcy kości zwierzęcych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Wyniki badań zostaną opublikowane w wydawnictwie „Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych”.

Badania będą kontynuowane.

Szadek, st. 3,
 gm. Blizanów, woj. kaliskie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

Sztynwag, st. 4,
 gm. Grudządz, woj. toruńskie

patrz: neolit

WILCZYCE, st. 10,
 gm. loco,
 woj. tarnobrzeskie,
 AZP 88-73/-

- obozowisko górnopaleolityczne
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr Hannę Kowalewską-Marszałek i mgr. Jana Fedorczyka (Zakład Archeologii Średniowiecznej Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie). Finansowane przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN. Był to kolejny etap badań stanowiska odkrytego w 1994 r. podczas prospekcji AZP i wstępnie rozpoznanego podczas późniejszych szczegółowych badań powierzchniowych, których wynikiem było pozyskanie bogatego inwentarza kamiennego o interesującym układzie przestrzennym, określonego jako pozostałości obozowiska górnopaleolitycznego. Założono 4 wykopy o wymiarach 2 x 1 i 2 x 1,5 m, zlokalizowane na odcinku długości 48 m, oraz dokonano wierceń przy pomocy świdra ręcznego, prowadząc magistralę wzdłuż osi północny zachód – południowy wschód przez kulminację wzniesienia i w poprzek stoku, w miejscu największego nagromadzenia zabytków na powierzchni.

Celem prac było stwierdzenie obecności bądź braku na stanowisku obiektów nieruchomych, a także rozpoznanie sytuacji geologicznej i stratygraficznej. Dwa wykopy, usytuowane najniżej w stosunku do stoku, okazały się jałowe: nieliczny materiał, w tym paleolityczny, obecny był tylko w warstwie ornej o miąższości około 20 cm; niżej wystąpił less calcowy. W trzecim wykopie, poniżej oraniny natrafiono na skraj obiektu związanego prawdopodobnie z wczesnym okresem epoki brązu, który zawierał materiał ceramiczny i kamienny oraz kilka fragmentów kości. Również w tym wypadku materiał paleolityczny obecny był śladowo, głównie w oraninie. Natomiast czwarty wykop oraz odwiert wykonany w jego obrębie w pełni potwierdziły oczekiwaną obecność poziomu (bądź dwóch poziomów) z materiałem paleolitycznym. Zabytki pierwszego poziomu występowały – nie licząc warstwy ornej – w stropie lessu ciemnożółtego i lessu o barwie pomarańczowoczerwonej, tj. od głębokości 20–25 cm od poziomu ziemi. Oprócz bardzo licznych materiałów krzemienych (ponad 380 znalezisk) natrafiono tu na okruchy popękanych termicznie kamieni oraz liczne szczątki zwierzęce,

głównie fragmenty kości długich (m.in. konia), w interesującym układzie przestrzennym. Wśród znalezisk krzemiennych przeważa typowy materiał odpadkowy (odłupki, bardzo drobne luski). Znaczącą grupę stanowią zbrojniki i narzędzia (rytce klinowe i węglowe, półtylczaki, drapacze), znaleziono też kilka rdzeni. Zabytki krzemienne pod wieloma względami nie różnią się od zebranych poprzednio z powierzchni (obecność patyny, zbliżona struktura inwentarza). Cechą różnicującą jest natomiast dużo większe niż na powierzchni zagęszczenie materiału krzemiennego w warstwie lessu oraz jego cechy metryczne – przewaga zabytków drobnych i bardzo drobnych. Eksplorację zatrzymano na głębokości 40–50 cm od poziomu ziemi, a wykop – przykryty folią i zasypany – pozostawiono do następnego sezonu. Na drugi (prawdopodobnie) poziom z zabytkami paleolitycznymi natrafiono w tym samym wykopie w obrębie odwiertu na głębokości 120–150 cm od poziomu ziemi. Istnienie tego poziomu, choć wielce prawdopodobne, nie wydaje się jednak bezsporne, nie można bowiem wykluczyć możliwości przypadkowego zsunięcia się zabytków krzemiennych z poziomu pierwszego w otwór odwiertu. Próba dotarcia do tego poziomu i zweryfikowania jego obecności w sąsiednim, oddalonym o 5 m, sondażu zakończyła się wynikiem negatywnym.

Materiały przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie. Badania będą kontynuowane.

ŻUŁAWKA, st. 13,
gm. Wyrzysk,
woj. piłskie
AZP 38-31/31

- obozowisko schyłkowopaleolityczne
- obozowisko z wczesnego i późnego mezolitu
- osada neolityczna
- osada z wczesnej epoki brązu

Stacjonarne badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez Piotra Dmochowskiego (Instytut Prahistorii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu). Finansowane przez Instytut Prahistorii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 21 m².

Stwierdzono następującą stratygrafię stanowiska: warstwa próchnicza, warstwa szarego piasku z dużą zawartością próchnicy, warstwa szarego piasku, cielec. Odsłonięto dwa obiekty: silnie rozmyte palenisko w postaci kręgu przepalonych kamieni z dużą zawartością węgla drzewnych oraz obiekt ziemny w postaci spagowych partii jamy o wyraźnej domieszce próchnicy, prawdopodobnie związany z osadnictwem neolitycznym. Pozyskano zespół, składający się z około 20 000 zabytków nieorganicznych i organicznych, takich jak: narzędzia i odpady krzemienne, ceramika naczyniowa, szczątki kostne i szczątki ryb, ziarna zbóż, lupiny orzechów laskowych oraz bursztyn.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Prahistorii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (kopie dokumentacji w archiwum PSOZ w Pile). Wyniki badań zostaną opublikowane w „Wielkopolskich Sprawozdaniach Archeologicznych”.

Badania będą kontynuowane.

ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI,
st. 1A, gm. loco,
woj. łódzkie,
AZP 65-50/2

Mezolit

- obozowisko kultury komornickiej (mezolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 12 lipca do 28 sierpnia przez mgr Ewę Niesiołowską-Śreniowską (Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi). Finansowane przez PSOZ oraz Urząd Miasta i Gminy Aleksandrów Łódzki. Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 100 m².

Eksplorowano skupienie zabytków, zawierające dużą ilość bardzo drobnego materiału krzemiennego, z przewagą odłupków, odpadków, wiórów i ich fragmentów oraz zbrojników